

บทที่ 3

ผลการศึกษา

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมกับการเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจการทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย

สมมติฐานในการวิเคราะห์คือ เยาวชนไทยที่มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกันน่าจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาต่างกัน ปัจจัยด้านประชากรได้แก่ อายุ เพศ ปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมได้แก่ ขนาดของครัวเรือน ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ ภาค และ เขตที่อยู่อาศัย ตัวแปรด้านกิจกรรมทางพุทธศาสนาคือ การศึกษา การสวดมนต์ การถือศีลห้า การถือศีลแปด การฝึกสมาธิภาวนา และการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวข้างต้น ได้นำตัวแปร เขตที่อยู่อาศัย เข้ามาพิจารณาเป็นตัวแปรควบคุมเพื่อดูว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นๆ เปลี่ยนไปหรือไม่อย่างไร ผลการศึกษามีดังนี้

ปัจจัยทางประชากร

1. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจการทางพุทธศาสนา จำแนกตามอายุ

ตัวแปรกลุ่มอายุแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ วัยรุ่นตอนต้นอายุ 15-19 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ 20-24 ปี ข้อมูลแสดงอัตราร้อยละของเยาวชนจำแนกการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาและอายุ ปรากฏในตารางที่ 12

1.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา จำแนกตามอายุ

จากข้อมูลทั้งประเทศพบว่า วัยรุ่นตอนปลายเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษามากกว่าวัยรุ่นตอนต้น ประมาณร้อยละ 60 ของเยาวชนวัยรุ่นตอนปลายเคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 57 ของเยาวชนวัยรุ่นตอนต้นเคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา

เมื่อใช้ตัวแปร เขตที่อยู่อาศัย เป็นตัวควบคุม พิจารณาใน เขต เมืองพบว่าสัดส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูของเขาวชนทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกันมาก มีวัยรุ่นตอนปลายประมาณร้อยละ 54 เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 53 ของวัยรุ่นตอนต้นเคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดู แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่ใน เขตชนบทพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูของวัยรุ่นตอนปลายมีสัดส่วนที่สูงกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือประมาณร้อยละ 64 ของวัยรุ่นตอนปลาย และประมาณร้อยละ 59 ของวัยรุ่นตอนต้น เคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดู

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามอายุ

ในการพิจารณาข้อมูลระดับประเทศพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ของวัยรุ่นตอนต้น มีสัดส่วนสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลาย จากตารางที่ 12 แสดงว่าประมาณร้อยละ 45 ของวัยรุ่นตอนต้น กับประมาณร้อยละ 39 ของวัยรุ่นตอนปลายเคยเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์

เมื่อแยกพิจารณาตาม เขตที่อยู่อาศัยพบว่า ทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับในระดับประเทศ กล่าวคือ ใน เขต เมืองพบสัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ประมาณร้อยละ 51 ของวัยรุ่นตอนต้น เปรียบเทียบกับร้อยละ 39 ของวัยรุ่นตอนปลาย ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุใน เขต เมืองมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจ เนื่องจากจากวัยรุ่นตอนต้นยังอยู่ในวัยกำลังเรียนไม่เกินระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมักเรียนมีกิจกรรมการสวดมนต์ตามกิจวัตรประจำวันของโรงเรียน ในขณะที่เขาวชนวัยรุ่นตอนปลายอาจจะประกอบอาชีพแล้ว จึงไม่มีการสวดมนต์หรือการสวดมนต์จะเป็นกิจวัตรส่วนบุคคล โดยสมัครใจมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่กำลังเรียนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

ส่วนใน เขตชนบทนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ของวัยรุ่นตอนต้นมีสัดส่วนที่สูงกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของวัยรุ่นตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือประมาณร้อยละ 43 ของวัยรุ่นตอนต้น และประมาณร้อยละ 39 ของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์

1.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามอายุ

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งประเทศพบว่า ประมาณร้อยละ 12 ของวัยรุ่นตอนปลายเคยถือศีลห้า ในขณะที่วัยรุ่นตอนต้นเคยถือศีลห้าประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ และทิศทางก็ยังคงเป็น เช่นนี้แม้จะแยกพิจารณาตาม เขตที่อยู่อาศัย สาเหตุจาก

คำนิยม ความมีเหตุผล การสำนึกคุณและโทษ การมีจริยธรรมที่สูงกว่า เมื่ออายุยิ่งมากขึ้นความรู้สึกด้านดังกล่าวก็จะยิ่งมากขึ้น

ความแตกต่างระหว่างเขตที่อยู่อาศัยพบว่า ในเขตเมืองวัยรุ่นตอนปลาย เคยถือศีลห้าประมาณร้อยละ 10 เปรียบเทียบกับร้อยละ 9 ของวัยรุ่นตอนต้นที่เคยถือศีลห้า แต่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุกับการถือศีลห้าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในเขตชนบทวัยรุ่นตอนปลายร่วมกิจกรรมสูงกว่าวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือประมาณร้อยละ 13 ของวัยรุ่นตอนปลาย และประมาณร้อยละ 11 ของวัยรุ่นตอนต้นเคยเข้าร่วมกิจกรรมนี้

1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามอายุ

เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการถือศีลแปด จากข้อมูล เยาวชนทั้งประเทศพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดระหว่างเยาวชนวัยรุ่นตอนต้นและเยาวชนวัยรุ่นตอนปลายไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และข้อมูลแสดงถึงอัตราที่เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้น้อยมาก อัตราส่วนของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยถือศีลแปดมีเพียงร้อยละ 2 เปรียบเทียบกับวัยรุ่นตอนต้นเหลือเพียงประมาณร้อยละ 1 ที่เคยถือศีลแปด ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุที่เห็นได้เด่นชัดคือ การถือศีลแปดเป็นการปฏิบัติที่ต้องใช้กำลังใจและความอดทน อดกลั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้คุณค่าของการถือศีลแปด มีศรัทธา มีความตั้งใจ จึงจะปฏิบัติได้โดยไม่รู้สึกรู้หายว่าเป็นการฝืนใจและยากลำบากมากนัก

ส่วนในเขตชนบทลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด เป็นไปในแบบแผนกับ กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเยาวชนวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายในการถือศีลแปด

เมื่อพิจารณาข้อมูลในเขตเมืองพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการถือศีลแปด จำแนกตามกลุ่มอายุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายประมาณร้อยละ 1 เท่านั้นที่ เคยถือศีลแปด

สรุปได้ว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุในการถือศีลแปด นั่นคือทิศทางไม่ เป็นไปตามสมมติฐาน

1.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามอายุ

จากข้อมูลในตารางที่ 12 อัตราร้อยละของเยาวชนที่เคยฝึกสมาธิภาวนา พบว่า ประมาณร้อยละ 3 ของวัยรุ่นตอนต้นเคยฝึกสมาธิภาวนา เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 2 ของวัยรุ่นตอนปลาย เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการฝึกสมาธิภาวนาแล้วพบว่า ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุนั้น เป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าวัยรุ่นตอนต้นอยู่ในกรอบวิชาพระพุทธศาสนาที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้บังคับการปฏิบัติมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายในเรื่องการฝึกสมาธิภาวนา

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกใน เขต เมืองและ เขตชนบท ก็จะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับระดับประเทศ คือพบว่าทิศทางของความสัมพันธ์คงเดิมที่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท คือในเขตเมืองประมาณร้อยละ 5 ของวัยรุ่นตอนต้น เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 3 ของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยฝึกสมาธิภาวนา

ส่วนใน เขตชนบทสัดส่วนของการฝึกสมาธิภาวนาวัยรุ่นตอนต้นจะมีมากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย คือประมาณร้อยละ 3 ของวัยรุ่นตอนต้น เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 2 ของวัยรุ่นตอนปลาย สาเหตุอาจเนื่องจากหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาที่สอนให้ เยาวชนปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการเรียนในวิชานี้ จึงทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีการฝึกสมาธิภาวนามากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย

๗ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เยาวชนที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีการฝึกสมาธิภาวนามากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งผลจากการวิเคราะห์นี้ เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานของการศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท

1.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตามอายุ

จากการศึกษาในการ เข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม สัดส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมของวัยรุ่นตอนปลายสูงกว่าวัยรุ่นตอนต้น คือประมาณร้อยละ 35 ของวัยรุ่นตอนปลาย และประมาณร้อยละ 32 ของวัยรุ่นตอนต้นที่เคยปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแยกตาม เขตที่อยู่อาศัยพบว่า ในเขตชนบทวัยรุ่นตอนต้นมีสัดส่วนที่สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลาย แต่ไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนในเขตเมือง กล่าวคือ วัยรุ่นตอนต้นในเขตเมืองเคย เข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมประมาณร้อยละ 25 กับประมาณ

ร้อยละ 24 ของวัยรุ่นตอนปลาย เหตุผลเนื่องจากวัยรุ่นตอนปลายอาจมีสิ่งที่เร้าหรือกระตุ้นจากสังคมเมืองทำให้เกิดการไม่สนใจในกิจกรรมด้านนี้ แต่ในเขตชนบทพบว่า วัยรุ่นตอนปลายจะปฏิบัติได้มากกว่าวัยรุ่นตอนต้น กล่าวคือประมาณร้อยละ 42 ของวัยรุ่นตอนปลาย และประมาณร้อยละ 37 ของวัยรุ่นตอนต้น ความสัมพันธ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทิศทางเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ เยาวชนที่อายุมากกว่ามีการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเยาวชนที่อายุน้อยกว่า

ตารางที่ 12 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และอายุ

การเข้าร่วมกิจกรรม	จังหวัด		เขตเมือง		เขตชนบท	
	วัยรุ่นตอนต้น	วัยรุ่นตอนปลาย	วัยรุ่นตอนต้น	วัยรุ่นตอนปลาย	วัยรุ่นตอนต้น	วัยรุ่นตอนปลาย
1. การศึกษา						
เลข	56.5	60.4	52.8	54.3	58.7	64.4
ไม่เลข	43.5	39.6	47.2	45.7	41.3	35.6
	$\chi^2 = 24.33$	$P\text{-value} = 0.0000$	$\chi^2 = 1.36$	$P\text{-value} = 0.24326$	$\chi^2 = 32.22$	$P\text{-value} = 0.0000$
2. การชวนชม						
เลข	45.9	39.1	50.7	39.4	43.0	38.8
ไม่เลข	54.1	60.9	49.3	60.6	57.0	61.2
	$\chi^2 = 75.15$	$P\text{-value} = 0.0000$	$\chi^2 = 77.87$	$P\text{-value} = 0.0000$	$\chi^2 = 17.41$	$P\text{-value} = 0.00003$
3. การถือศีล						
เลข	9.9	11.7	8.7	9.7	10.6	13.0
ไม่เลข	90.1	88.3	91.3	90.3	89.4	87.0
	$\chi^2 = 12.84$	$P\text{-value} = 0.00034$	$\chi^2 = 1.95$	$P\text{-value} = 0.16259$	$\chi^2 = 12.48$	$P\text{-value} = 0.00041$

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม	ทั้งประเทศ		เขตเมือง		เขตชนบท	
	วิทยุตอนต้น	วิทยุตอนปลาย	วิทยุตอนต้น	วิทยุตอนปลาย	วิทยุตอนต้น	วิทยุตอนปลาย
4. การศึกษาระดับ						
เคย	1.4	1.5	0.9	0.9	1.6	1.9
ไม่เคย	98.6	98.5	99.1	99.1	98.4	98.1
	$\chi^2 = 0.70$	P-value = 0.40233	$\chi^2 = 0.02$	P-value = 0.89942	$\chi^2 = 0.99$	P-value = 0.32032
5. การศึกษานานกว่า						
เคย	3.3	2.2	4.5	3.2	2.5	1.5
ไม่เคย	96.7	97.8	95.5	96.8	97.5	98.5
	$\chi^2 = 16.64$	P-value = 0.00005	$\chi^2 = 7.14$	P-value = 0.00754	$\chi^2 = 11.14$	P-value = 0.00084
6. การพึ่งพาครอบครัวและญาติห่างไกล						
เคย	32.2	34.7	24.8	23.8	36.7	41.7
ไม่เคย	67.8	65.3	75.2	76.2	63.3	58.3
	$\chi^2 = 10.40$	P-value = 0.00126	$\chi^2 = 0.73$	P-value = 0.39229	$\chi^2 = 25.47$	P-value = 0.0000
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (N)	8117	7462	3055	2954	5062	4508

2. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจการทางพุทธศาสนา จำแนกตามเพศ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทางด้าน เพศของ เยาวชนไทยซึ่ง เป็นตัวกำหนดบทบาทและ กิจกรรม ปรากฏในตารางที่ 13

2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาศาสนา จำแนกตามเพศ

ข้อมูลจากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าเยาวชนหญิงเคยเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษามากกว่าเยาวชนชายอย่างชัดเจน กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 68 ของเยาวชนหญิงกับ ประมาณร้อยละ 48 ของเยาวชนชายที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษามากกว่าเยาวชนชายอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อแยกพิจารณาตาม เขตที่อยู่อาศัยก็ได้ผล เช่นเดียวกับทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท น่าจะเป็น เพราะ เยาวชน เพศชายมีโอกาสได้บวชและสืบต่อพระพุทธศาสนาด้วยการบวช ฝายหญิงซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนพุทธศาสนา หน้าที่แม่บ้านคือเตรียมอาหารจึงต้องเนื่องถึงการใส่บาตร

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนหญิงใน เขตชนบทมีอัตราการ เข้าร่วมกิจกรรม การศึกษามากที่สุดคือ ร้อยละ 73 ซึ่งแตกต่างจากเยาวชนชายอย่างชัดเจน (ร้อยละ 49) และ เมื่อเปรียบเทียบกับ เยาวชนหญิงใน เขต เมือง ความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังคงอยู่คือ ประมาณ ร้อยละ 61 ของเยาวชนหญิงกับประมาณร้อยละ 45 ของเยาวชนชายที่เคยศึกษาศาสนา แสดงให้เห็น ว่าเยาวชนหญิงมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษามากกว่า เยาวชนชายอย่างชัดเจน และมีนัยสำคัญ ทางสถิติทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท

2.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามเพศ

เยาวชนทั้งประ เทศมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์มีแบบแผน เช่นเดียวกับ กิจกรรมการศึกษาศาสนา โดยพบว่าเยาวชนหญิงมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ด้วยสัดส่วนที่สูงกว่า เยาวชนชายอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือประมาณร้อยละ 46 ของเยาวชนหญิง และร้อยละ 39 ของ เยาวชนชายที่เคยทำกิจกรรมดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีลูก เพศหญิง มีการปฏิบัติสวดมนต์ก่อนนอนและให้มีบทบาททำเพื่อตน เป็นศาสนิกชนที่เคร่งครัดต่อกฎ เกณฑ์ศาสนา มากกว่าลูกชาย

เมื่อแยกพิจารณาใน เขต เมืองและ เขตชนบท จะมีความชัดเจนว่าเยาวชน หญิงใน เขต เมืองมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์มากกว่าเยาวชนเพศชาย โดยมีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 47 ในเยาวชนหญิง และประมาณร้อยละ 42 ของเยาวชนชาย แต่ในชนบทถึงแม้จะพบว่า

เยาวชนเพศหญิงจะเข้าร่วมในกิจกรรมการสวดมนต์มากกว่าเพศชาย ด้วยสัดส่วนประมาณร้อยละ 44 ของเยาวชนหญิง และประมาณร้อยละ 38 ของเยาวชนชาย แต่ก็มีข้อสังเกตว่าเยาวชนหญิงในเขตชนบท เคยร่วมกิจกรรมประเภทนี้น้อยกว่าเยาวชนหญิงในเขตเมือง น่าจะเป็นการเข้าศึกษาของเยาวชนในเขตเมืองทำให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ของเยาวชนในเขตเมืองมีสูงกว่าในเขตชนบท

สรุปได้ว่า เยาวชนหญิงมีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์สูงกว่าเยาวชนชายทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เป็นไปตามสมมติฐาน และมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามเพศ

จากข้อมูลระดับทั้งประเทศ การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้าของเยาวชนหญิงและเยาวชนชายแตกต่างกันเล็กน้อย แต่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 11 ของเยาวชนหญิงและประมาณร้อยละ 10 ของเยาวชนชายเคยถือศีลห้า

ส่วนความแตกต่างระหว่างเขตที่อยู่อาศัยนั้น เยาวชนที่อยู่ในเขตชนบทคงมีการถือศีลห้ามากกว่าเยาวชนในเขตเมือง เพราะสภาพสังคมชนบทที่ผู้อยู่อาศัยอยู่ในกรอบชนบทเพื่ดั่งเดิม วัคยยังเป็นศูนย์กลางของสังคมชนบท มีการพึ่งพาอาศัยทางด้านต่างๆ

สำหรับความแตกต่างของเยาวชนหญิงของเขตเมืองและเขตชนบทนั้น ในเขตเมืองการถือศีลห้าของเยาวชนชายกับเยาวชนหญิงมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกัน และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 10 ของเยาวชนชายและประมาณร้อยละ 9 ของเยาวชนหญิงเคยถือศีลห้า แต่ในเขตชนบทพบว่าเยาวชนหญิงเคยถือศีลห้ามากกว่าเยาวชนชาย คือร้อยละ 13 ของเยาวชนหญิง เปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเยาวชนชายที่เคยถือศีลห้า โดยมีนัยสำคัญทางสถิติและ เป็นไปนทิศทางเดียวกับสมมติฐาน

2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามเพศ

จากข้อมูลทั้งประเทศ เพศของเยาวชนไม่มีผลต่อความแตกต่างในการถือศีลแปด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นกิจที่เยาวชนทั้งเพศชายและเพศหญิงปฏิบัติจำนวนร้อยละที่ต่ำสุดคือ ประมาณร้อยละ 1 ของเยาวชนเพศชาย และเปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 2 ของเยาวชนเพศหญิงในการปฏิบัติกิจถือศีลแปด

ที่เด่นชัดพบว่า ในเขตเมืองทั้ง ยาวชน เพศชายและ เพศหญิง เคยร่วมกิจกรรมประเภทนี้เพียงประมาณร้อยละ 1 เท่านั้น และในเขตชนบทก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ มีประมาณร้อยละ 2 ของยาวชนเพศชายและ เพศหญิง เคยถือศีลแปดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า ความแตกต่างเรื่องเพศระหว่าง เพศชายและ เพศหญิงไม่มีอิทธิพลต่อการร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดแต่อย่างใด เพราะจากข้อคำถามการถือศีลแปดไม่มีคำถามว่า เคยบรรพชาหรือเคยอุปสมบทหรือไม่ ดังนั้นถ้าเคยบรรพชาหรือเคยอุปสมบทก็ต้องเคยถือศีลแปด โดยคำถามนี้อาจทำให้ผู้ตอบสับสนถึงว่าเคยบรรพชาและการอุปสมบทไม่ว่าในโอกาสใดก็ตาม จึงทำให้ข้อมูลที่นำจะคาดเดาว่าถ้ามีคำถามดังกล่าวจะทำให้เพศชายมีการถือศีลแปดได้ชัดเจนมากกว่า

2.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามเพศ

จากตารางที่ 13 พบว่ายาวชนเพศหญิงฝึกสมาธิภาวนามากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญ คือประมาณร้อยละ 3 ของยาวชนหญิง เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 2 ของยาวชนชายที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองพบว่า ยาวชนหญิงมีการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวนี้สูงกว่ายาวชนชาย กล่าวคือ ร้อยละ 4 ของยาวชนหญิงและร้อยละ 3 ของยาวชนชายที่เคยปฏิบัติกรฝึกสมาธิภาวนา แต่ในเขตชนบทพบว่า ยาวชนชายกับยาวชนหญิงฝึกสมาธิภาวนาไม่แตกต่างกัน คือประมาณร้อยละ 2 ของยาวชนชายและยาวชนหญิง อาจสรุปได้ในประเด็นว่า ยาวชนหญิงมีการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนาด้วยสัดส่วนที่สูงกว่ายาวชนชายเล็กน้อย และในเขตเมืองมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในเขตชนบทไม่มีความแตกต่างของการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

2.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตามเพศ

ยาวชนเพศหญิงเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมมากกว่ายาวชนเพศชายอย่างชัดเจนและมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 38 ของยาวชนหญิงเปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 28 ของยาวชนชาย

แต่เมื่อพิจารณาระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนมาก โดยเขตชนบทมีส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้สูงกว่าเยาวชนในเขตเมือง ส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมในเขตเมือง เยาวชนหญิงจะมีส่วนที่สูงกว่าเยาวชนชาย เท่ากับประมาณร้อยละ 27 ของเยาวชนหญิงและประมาณร้อยละ 21 ของเยาวชนชาย ความแตกต่างจะชัดเจนมากในเขตชนบท กล่าวคือ เยาวชนเพศหญิงจะฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมมากกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 45 ของเยาวชนหญิงและประมาณร้อยละ 33 ของเยาวชนชายที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว

สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า เยาวชนหญิงมีการเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมด้วยสัดส่วนที่สูงกว่าเยาวชนชาย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปในแนวทางเดียวกับสมมติฐาน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษ สมบัติศิริ (2524: 45) ซึ่งพบว่ารูปแบบการบำเพ็ญตน เป็นศาสนิกชนที่เคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ทางศาสนา เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ดังปรากฏว่าในวันธรรมสวนะ วันสำคัญทางศาสนา จะพบผู้ฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 13 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และเพศ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา	ฟังพระธรรม		เขตเมือง		เขตชนบท	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง

1. การศึกษา

เลข	47.5	67.9	44.8	60.8	49.1	72.7
ไม่เลข	52.5	32.1	55.2	39.2	50.9	27.3
	$\chi^2 = 664.72$ P-value = 0.0000		$\chi^2 = 152.34$ P-value = 0.0000		$\chi^2 = 558.07$ P-value = 0.0000	

2. การสวมหมวก

เลข	39.4	45.5	42.4	47.4	37.6	44.3
ไม่เลข	60.6	54.5	57.6	52.6	62.4	55.7
	$\chi^2 = 59.94$ P-value = 0.0000		$\chi^2 = 14.91$ P-value = 0.00011		$\chi^2 = 44.37$ P-value = 0.0000	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม	จังหวัด		เขตเมือง		เขตชนบท	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
3. การฝึกซ้อม						
เคย	10.1	11.4	9.6	8.9	10.4	13.0
ไม่เคย	89.9	88.6	90.4	91.1	89.6	87.0
	$\chi^2 = 6.53$	$P\text{-value} = 0.01059$	$\chi^2 = 1.06$	$P\text{-value} = 0.30260$	$\chi^2 = 16.26$	$P\text{-value} = 0.00006$
4. การฝึกซ้อมสด						
เคย	1.4	1.5	1.0	0.9	1.6	1.9
ไม่เคย	98.6	98.5	99.0	99.1	98.4	98.1
	$\chi^2 = 0.38$	$P\text{-value} = 0.53816$	$\chi^2 = 0.52$	$P\text{-value} = 0.46983$	$\chi^2 = 1.59$	$P\text{-value} = 0.20775$
5. การศึกษานิติภาวษา						
เคย	2.4	3.0	3.3	4.4	1.9	2.1
ไม่เคย	97.6	97.0	96.7	95.6	98.1	97.9
	$\chi^2 = 5.27$	$P\text{-value} = 0.02164$	$\chi^2 = 5.07$	$P\text{-value} = 0.02436$	$\chi^2 = 0.45$	$P\text{-value} = 0.50056$
6. การพึงพระบรมเดชานุภาพซึ่งปรากฏธรรม						
เคย	28.4	37.8	20.7	27.3	32.9	44.8
ไม่เคย	71.6	82.2	79.3	72.7	67.1	55.2
	$\chi^2 = 156.45$	$P\text{-value} = 0.0000$	$\chi^2 = 34.78$	$P\text{-value} = 0.0000$	$\chi^2 = 142.80$	$P\text{-value} = 0.0000$
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (N)	7310	8269	2717	3292	4593	4977

3. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจการทางพุทธศาสนา จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

เมื่อนำตัวแปรทางด้านขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่มาพิจารณา โดยแบ่งขนาดของครัวเรือน เป็นครัวเรือนขนาดเล็กมีสมาชิกจำนวน 4 คน ขนาดกลางมีสมาชิกจำนวน 5-6 คน และครัวเรือนขนาดใหญ่มีสมาชิกจำนวน 7 คนขึ้นไป พบว่าขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ปรากฏในตารางที่ 14

3.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตร จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

จากข้อมูล เยาวชนที่ตก เป็นตัวอย่างทั้งประเทศพบว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตรด้วยสัดส่วนที่สูงกว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตรที่ประมาณร้อยละ 63 ของครัวเรือนขนาดเล็ก ประมาณร้อยละ 57 และประมาณร้อยละ 53 ของครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือนขนาดใหญ่

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปร เขต เมืองและ เขตชนบทพบว่า ทั้งเขตเมืองและเขตชนบท เยาวชนที่อยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก เข้าร่วมกิจกรรมดักบาตรมากกว่า เยาวชนที่อยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และค่าไคร้สแควร์ที่คำนวณได้มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 และทิศทาง เป็นไปตามสมมติฐาน

กล่าวคือ ในเขตเมืองร้อยละ 59 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก ประมาณร้อยละ 51 และประมาณร้อยละ 49 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือนขนาดใหญ่ ในเขตชนบทประมาณร้อยละ 65 ของครัวเรือนขนาดเล็ก เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 61 และประมาณร้อยละ 55 ของครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตร

3.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครัวเรือนที่อาศัยอยู่กับการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ในระดับประเทศ จะมีลักษณะ เช่นเดียวกับการดักบาตร กล่าวคือ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กมักทำกิจกรรมการสวดมนต์ในสัดส่วนที่สูงกว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยประมาณร้อยละ 47 และประมาณร้อยละ 42 ของครัวเรือนขนาด

กลางและประมาทร้อยละ 36 ของครัวเรือนขนาดใหญ่ ความแตกต่างระหว่างขนาดของครัวเรือน
กับกิจกรรมการสวดมนต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในเขตเมืองและเขตชนบทก็ยังคงพบแบบแผนเดียวกันว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ใน
ครัวเรือนขนาดเล็กจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์สูงสุด รองลงมาคือ ครัวเรือนขนาด
กลาง และต่ำสุดคือครัวเรือนขนาดใหญ่

พบว่าประมาทร้อยละ 46 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก
เปรียบเทียบกับประมาทร้อยละ 40 และประมาทร้อยละ 34 ของครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือน
ขนาดใหญ่ ตามลำดับ

ข้อที่น่าสังเกตจะพบว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางที่อยู่ใน
เมืองจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ในอัตราที่สูงกว่าเยาวชนที่อยู่ในเขตชนบท น่าจะเป็น
เหตุผลจากการเข้าศึกษาในสถานศึกษาและมีกิจกรรมการสวดมนต์ทำให้ เยาวชนที่มีขนาดของ
ครัวเรือนต่างๆ ในเขตเมืองเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ด้วย

สรุปได้ว่า ขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการเข้า
ร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ คือ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก เข้าร่วมในกิจกรรมทาง
พุทธศาสนามากกว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

3.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครัวเรือนกับการถือศีลห้าจาก
ข้อมูลทั้งประเทศ ประมาทร้อยละ 12 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก เปรียบเทียบกับ
กับประมาทร้อยละ 10 ของครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่

เมื่อใช้เขตที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุมในเขตเมืองและเขตชนบทข้อค้นพบ
ก็เช่นกัน เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กจะเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้าในสัดส่วนที่สูง
กว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก ในเขตชนบทจะมีอัตราการ
เข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้าสูงสุด โดยมีประมาทร้อยละ 14 ของครัวเรือนขนาดเล็ก ประมาท
ร้อยละ 11 ของครัวเรือนขนาดใหญ่ และประมาทร้อยละ 10 ของครัวเรือนขนาดกลาง ตามลำดับ
ทั้งนี้อาจเนื่องจากครัวเรือนขนาดเล็กที่เป็นผู้ตอบคำถามจากข้อคำถาม จะกล่าวถึงบุคคลในครอบครัว

ได้มากกว่าและใกล้ชิดกันมากกว่าครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือนขนาดใหญ่ จำนวนสมาชิกยิ่งมากขึ้นอาจจะไม่ทราบและไม่เห็นในการปฏิบัติศัลยกรรมทำ จึงอาจทำให้ได้คำตอบที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

3.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

ความสัมพันธ์ระหว่างการถือศีลแปดของเยาวชนไทยกับขนาดของครัวเรือน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับประเทศ ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการถือศีลแปดของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองซึ่งมีอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด ร้อยละ 1.3 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก กับร้อยละ 0.8 และ 0.5 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรยังคงเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เขตชนบทยังพบว่าทิศทางของความแตกต่างระหว่างขนาดของครัวเรือนยังคงเหมือนกับระดับประเทศและในเขตเมือง แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญ ณ ระดับที่ตั้งไว้ นั้นแสดงให้เห็นทราบนอกเหนือจากขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่แล้วสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในสังคมเมืองและชนบท ยังมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดของเยาวชนไทยด้วย

3.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

จากตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระดับประเทศของการฝึกสมาธิภาวนากับขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่ ก็จะมีลักษณะ เช่นเดียวกับกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ครัวเรือนขนาดเล็กจะมีอิทธิพลต่อการฝึกสมาธิภาวนาของเยาวชน มีประมาณร้อยละ 4 รองลงมาได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลาง (ประมาณร้อยละ 3) และครัวเรือนขนาดใหญ่ (ประมาณร้อยละ 2) ตามลำดับ

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยของเยาวชนปรากฏว่า ร้อยละ 5 ของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ รองลงมาได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลาง (ประมาณร้อยละ 4) และครัวเรือนขนาดใหญ่ (ประมาณร้อยละ 2) ตามลำดับ และในเขตชนบทก็พบในทำนองเดียวกัน คือเยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนาประมาณร้อยละ 3 ของครัวเรือนขนาดเล็ก ร้อยละ 2 ของครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนามากกว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติและตรงตามสมมติฐาน

3.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก เข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมมากกว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ประมาณร้อยละ 37 ร้อยละ 34 และร้อยละ 26 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระหว่าง เขตเมืองกับ เขตชนบท สัดส่วนในเขตชนบทจะมีผู้ฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมจำนวนมากกว่ในเขตเมือง และจะมีลักษณะแบบแผน เช่นเดียวกันคือ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กมีสูงสุด รองลงมาคือครัวเรือนขนาดกลางและครัวเรือนขนาดใหญ่ โดยที่เยาวชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กในชนบทมีการเข้าฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมสูงสุดคือ ประมาณร้อยละ 43 ครัวเรือนขนาดกลางประมาณร้อยละ 39 และครัวเรือนขนาดใหญ่ประมาณร้อยละ 32 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมการทางพุทธศาสนา และขนาดของครัวเรือน

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา	จังหวัด			เขตเมือง			เขตชนบท		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่
1. การศึกษา									
เคย	62.6	57.1	52.7	58.7	50.7	48.8	65.3	60.7	55.3
ไม่เคย	37.4	42.9	47.3	41.3	49.3	51.2	34.7	39.3	44.7
	$\chi^2 = 94.50$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 45.83$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 55.72$ P-value = 0.0000		
2. การงาน									
เคย	46.7	42.2	35.8	48.5	45.4	38.5	45.5	40.4	34.0
ไม่เคย	53.3	57.8	64.2	51.5	54.6	61.5	54.5	59.6	66.0
	$\chi^2 = 107.56$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 35.55$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 72.96$ P-value = 0.0000		
3. การมีสุขภาพ									
เคย	12.3	9.8	9.7	10.5	8.6	7.8	13.6	10.4	10.9
ไม่เคย	87.7	90.2	90.3	89.5	91.4	92.2	86.4	89.6	89.1
	$\chi^2 = 26.07$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 8.86$ P-value = 0.01190			$\chi^2 = 19.69$ P-value = 0.00005		
4. การมีสุขภาพจิต									
เคย	1.7	1.4	1.1	1.3	0.8	0.5	1.9	1.7	1.5
ไม่เคย	98.3	98.6	98.9	98.7	99.2	99.5	98.1	98.3	98.5
	$\chi^2 = 5.89$ P-value = 0.05271			$\chi^2 = 7.98$ P-value = 0.01853			$\chi^2 = 1.51$ P-value = 0.46998		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม	จังหวัด			เขตเมือง			เขตชนบท		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่
5. การศึกษานิติภาวนา									
เคย	3.5	2.6	1.7	4.5	4.4	2.0	2.7	1.6	1.5
ไม่เคย	96.5	97.4	98.3	95.5	95.6	98.0	97.3	98.4	98.5
	$\chi^2 = 26.06$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 17.37$ P-value = 0.00017			$\chi^2 = 16.10$ P-value = 0.00032		
6. การพึงพระธรรมเทศนาหรือฟังปาฐกถาธรรม									
เคย	36.6	34.2	26.1	27.4	24.9	17.6	42.7	39.4	31.7
ไม่เคย	63.4	65.8	73.9	72.6	75.1	82.4	57.3	60.6	68.3
	$\chi^2 = 110.93$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 46.52$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 67.35$ P-value = 0.0000		
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (น)	6223	6006	3350	2499	2177	1333	3724	3829	2017

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจทางพุทธศาสนา จำแนกตามระดับการศึกษา
ในการศึกษารุ่นนี้แบ่งกลุ่มตัวแปรระดับการศึกษาเป็น ประถมศึกษาและต่ำกว่า
มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า ข้อมูลแสดงอัตราร้อยละของเยาวชน
จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาและระดับการศึกษา ปรากฏในตารางที่ 15

4.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการดักบาตรในสัดส่วน
ที่สูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางหรือระดับต่ำ กล่าวคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า
จะเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตรประมาณร้อยละ 67 เทียบกับประมาณร้อยละ 60 ของเยาวชนที่มี
การศึกษาระดับกลาง และประมาณร้อยละ 67 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ เมื่อนำมาทดสอบ
ค่าความสัมพันธ์พบว่ามีความสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐาน

ในเขตเมืองและเขตชนบท การเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตรของเยาวชน
ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงเข้าร่วมกิจกรรมในสัดส่วนที่สูงกว่า
เยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางหรือระดับต่ำ ตรวจสอบด้วยค่าไคร้สแควร์ปรากฏว่ามีความสำคัญที่ระดับ
ต่ำกว่า 0.05 กล่าวคือ ในเขตเมืองพบว่าประมาณร้อยละ 60 ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษา
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า ประมาณร้อยละ 56 ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา
ตอนต้น และประมาณร้อยละ 45 ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและต่ำกว่า เคยเข้า
ร่วมกิจกรรมการดักบาตร และในเขตชนบทสัดส่วนที่สูงสุดประมาณร้อยละ 66 ของเยาวชนที่มีระดับ
การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 63 และประมาณร้อยละ
60 ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และเยาวชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา
และต่ำกว่า ตามลำดับ

4.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามระดับการศึกษา

พิจารณากิจกรรมการสวดมนต์ เมื่อนำระดับการศึกษามาหาค่าความสัมพันธ์
พบว่า เยาวชนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์สูงสุดในระดับประเทศ คือเยาวชนที่มีการศึกษา
ระดับกลาง (ร้อยละ 54) รองลงมาได้แก่ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูง (ร้อยละ 51) และ
ต่ำสุดคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ (ร้อยละ 36) สัดส่วนดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ

ในเขตเมืองและเขตชนบทแบบแผนกิจกรรมการสวดมนต์ก็เช่นเดียวกันคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางจะมีอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงและระดับที่ต่ำ กล่าวคือ ในเขตเมืองเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลาง (ร้อยละ 54) รองลงมาได้แก่ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูง (ร้อยละ 50) และต่ำสุดคือเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ (ร้อยละ 33) ในเขตชนบทก็มีลักษณะแบบแผนเดียวกับในเขตเมือง โดยความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่าตรงตามสมมติฐาน เนื่องจากเยาวชนที่ตกเป็นประชากรที่ศึกษาจะอยู่ในภาวะที่เป็นนักเรียนสูงสุด ดังนั้นการสวดมนต์เป็นการปฏิบัติของนักเรียนว่าทุกเข้า ต้องเข้าแถวเคารพธงชาติ และมีการสวดมนต์ จึงทำให้เยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางมีการสวดมนต์มากที่สุด

4.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามระดับการศึกษา

จากข้อมูลทั้งประเทศพบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำมีส่วนร่วมในกิจกรรมถือศีลห้าสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 11 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 10 และประมาณร้อยละ 11 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงและเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลาง ตามลำดับ ซึ่งความแตกต่างระหว่างการศึกษานี้เป็นไปอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อแยกพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท ความสัมพันธ์ดังกล่าวชัดเจนขึ้นโดยที่ประมาณร้อยละ 12 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการถือศีลห้า เปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 10 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลาง และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูง ตามลำดับ

แต่กลับพบความสัมพันธ์ในลักษณะตรงกันข้ามที่กล่าวไว้ในเขตเมือง คือเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการถือศีลห้าสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางและเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ อาจเนื่องจากเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงที่อยู่ในเมืองอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบรรพชาและการเป็นภิกษุในภาคฤดูร้อนในสถานศึกษาต่างๆ ประกอบกับความต้องการของบิดามารดา และเยาวชนเองในการบวชเป็นภิกษุเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ดังกล่าว เมื่อนำไปทดสอบค่าไคร้สแควร์พบว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 แต่ทิศทางความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามระดับการศึกษา

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษามาพิสูจน์ความสัมพันธ์กับกิจกรรมการถือศีลแปด พบว่า ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของเยาวชนไม่ได้ เป็นตัวกำหนดให้พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดของเยาวชนแตกต่างกันในระดับประเทศ การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดของเยาวชนมีสัดส่วนใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 1.4 - 1.5 ของทุกระดับการศึกษา เมื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อต้องนำเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ศึกษาในเขตเมืองพบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่ามีสัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าเพียงเล็กน้อย และไม่มียัยสำคัญทางสถิติ ร้อยละ 1.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 0.7 และในเขตชนบทก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการถือศีลแปดประมาณร้อยละ 2 รองลงมาได้แก่ ร้อยละ 1.8 และ 1.7 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ตามลำดับ และความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษามีผลกระทบต่อ การถือศีลแปดของเยาวชน

4.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามระดับการศึกษา

พิจารณาข้อมูลในระดับประเทศ การฝึกสมาธิภาวนาของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่างกันจะพบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงและเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางจะฝึกสมาธิภาวนาสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอย่างชัดเจน กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 5 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางและเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงเคยฝึกสมาธิภาวนาในสัดส่วนที่สูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อควบคุมตัวแปรด้วย เขตที่อยู่อาศัยแล้ว พบว่าแบบแผนความสัมพันธ์ เช่นเดียวกันทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท กล่าวคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่ามีการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกสมาธิภาวนาสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า เมื่อทดสอบค่าไคร้สแควร์ (X^2) ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 และเป็นไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลที่ค้นพบในระดับประเทศ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำมีแนวโน้มว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 35 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำเคยเข้าร่วมกิจกรรมนี้ เปรียบเทียบกับร้อยละ 34 และร้อยละ 28 ของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางและเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูง ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของเยาวชนกับการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมแล้วพบว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษาเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับสูงเห็นว่าการปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้มีประโยชน์ จะทำให้เกิดข้อคิดต่างๆ อาจจะไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ หรือทำให้รู้เรื่องราวทางพุทธศาสนา ความดี ความชั่ว และสุดท้ายอาจจะทำให้เกิดความสบายใจได้

โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาในเขตเมืองก็จะ เป็นไปในลักษณะแนวทางเดียวกับกับระดับประเทศ จะพบว่า การฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม เยาวชนที่มีการศึกษาระดับกลางจะมีมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับสูง และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ และทิศทาง เป็นไปในแนวทางเดียวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และระดับการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา	ทั้งประเทศ			เขตเมือง			เขตชนบท		
	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า
1. การศึกษา									
เลข	56.9	59.6	61.1	45.2	56.2	59.1	60.4	63.2	65.7
ไม่เลข	43.1	40.4	38.9	54.8	43.8	40.9	39.6	36.8	34.3
	$\chi^2 = 19.79$ P-value = 0.00585			$\chi^2 = 88.87$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 12.71$ P-value = 0.00173		
2. การสวมหมวก									
เลข	35.5	54.2	51.2	32.8	54.2	50.1	36.3	54.2	53.8
ไม่เลข	64.5	45.8	48.8	67.2	45.8	49.9	63.7	45.8	46.2
	$\chi^2 = 448.72$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 199.10$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 236.93$ P-value = 0.0000		
3. การถือศีลห้า									
เลข	11.2	9.5	10.5	7.6	8.6	10.8	12.2	10.4	9.8
ไม่เลข	88.8	90.5	89.5	92.4	91.4	89.2	87.8	89.6	90.2
	$\chi^2 = 6.57$ P-value = 0.03738			$\chi^2 = 13.57$ P-value = 0.01851			$\chi^2 = 7.69$ P-value = 0.02139		
4. การถือศีลแปด									
เลข	1.5	1.4	1.4	0.7	1.1	1.1	1.7	1.8	2.0
ไม่เลข	98.5	98.6	98.6	99.3	98.9	98.9	98.3	98.2	98.0
	$\chi^2 = 0.28$ P-value = 0.87032			$\chi^2 = 1.62343$ P-value = 0.44410			$\chi^2 = 0.52604$ P-value = 0.76873		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม	จังหวัด			เขตเมือง			เขตชนบท		
	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมต้น และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมต้น และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า	ประถมศึกษา และต่ำกว่า	มัธยมต้น และสูงกว่า	มัธยมศึกษา และสูงกว่า
5. การศึกษามัธยมศึกษา									
เลข	1.3	4.9	4.7	1.3	5.5	5.3	1.2	4.4	3.3
ไม่เลข	98.7	95.1	95.3	98.7	94.5	94.7	98.8	95.6	96.7
	$\chi^2 = 173.42$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 57.37$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 72.24$ P-value = 0.0000		
6. การสังเกตกรรมเลขดาวหรือสิ่งปรากฏการณ์									
เลข	35.2	33.9	28.4	21.2	27.9	24.8	39.3	39.9	36.7
ไม่เลข	64.8	66.1	71.6	78.8	72.1	75.2	60.7	60.1	63.3
	$\chi^2 = 48.80$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 21.60$ P-value = 0.00002			$\chi^2 = 2.90$ P-value = 0.23473		
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (N)	8957	2991	3215	2054	1503	2237	6903	1488	978

ศูนย์วิทยทรัพยากร

5. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจทางพุทธศาสนา จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

ในตารางที่ 16 เยาวชนที่ตกเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา จากตารางตัวแปรที่นำมาพิจารณาคือภาวะการมีงานทำ แบ่งเป็นเยาวชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพคือนักเรียน เยาวชนที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และเยาวชนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ดังมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการดักบาตร จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

พิจารณาข้อมูลระดับประเทศ กิจกรรมการดักบาตรของเยาวชนที่เป็นนักเรียนกับผู้ที่ทำงานแล้วจะพบว่า ความแตกต่างในกิจกรรมการดักบาตรมีไม่มากนักระหว่างเยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 62) กับเยาวชนที่ยังเป็นนักเรียน (ร้อยละ 60) และผู้ที่ทำงานแล้วนอกภาคเกษตรกรรม (ประมาณร้อยละ 54) โดยความแตกต่างพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาในเขตเมืองจะมีความเด่นชัดว่า นักเรียนจะมีการดักบาตรมากที่สุด (ร้อยละ 59) รองลงมาคือ เยาวชนที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 49) และเยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 46)

ข้อมูลในเขตชนบทแสดงผลที่สอดคล้องกับ เยาวชนทั้งประเทศ กล่าวคือ เยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมจะดักบาตรมากที่สุด แต่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ สามารถสรุปได้ว่าในกิจกรรมการดักบาตรและผู้ที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม เข้าร่วมกิจกรรมด้านนี้มากกว่าผู้ที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมและผู้ที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม

สรุปได้ว่าการดักบาตรกับภาวะการมีงานทำของเยาวชน เป็นไปในแนวทางเดียวกับสมมติฐาน อาจ เนื่องจากสถานศึกษามีส่วนในการที่จะให้นักเรียนปฏิบัติในโรงเรียนในวันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในสถานศึกษาให้มีการรณรงค์วัฒนธรรมไทย ซึ่งรวมการดักบาตรไว้ เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในทางศาสนาและวัฒนธรรมที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้จำนวนมากได้

5.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

ในระดับประเทศนักเรียนจะมีการสวดมนต์สูงกว่า เยาวชนกลุ่มอาชีพอื่นๆ อย่างชัดเจน คือร้อยละ 57 ของนักเรียนเปรียบเทียบกับร้อยละ 35 และร้อยละ 36 ของเยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมและเยาวชนที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อใช้เขตที่อยู่อาศัยเป็นตัวควบคุมในเขตเมืองและเขตชนบทก็ เป็นไปในลักษณะเดียวกันทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทที่พบว่า เยาวชนที่เป็นนักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสวดมนต์สูงสุด โดยในเขตเมืองเยาวชนที่เป็นนักเรียนมีอัตราการเข้าร่วมการสวดมนต์สูงถึงประมาณร้อยละ 58 เปรียบเทียบกับเยาวชนที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 34 และเยาวชนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 33 ตามลำดับ โดยในเขตชนบทที่มีความแตกต่าง เช่นเดียวกับในเขตเมืองและมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ามีทิศทางตรง

กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เยาวชนที่เป็นนักเรียนจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาประเภทนี้มากกว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพในภาค เกษตรกรรมและนอกภาค เกษตรกรรมดังกล่าว น่าจะเป็น เพราะการ เข้าสู่ระดับการศึกษาของ เยาวชนที่เป็นนักเรียนต้องปฏิบัติตามหลักสูตรและระเบียบของ โรงเรียนหรือสถานศึกษา คือการสวดมนต์ การเข้าเรียนวิชาพุทธศาสนา และในตอนที่เข้าในขณะที่ หลังจาก เคารพธงชาติจะต้องมีการสวดมนต์ ซึ่งแสดงถึงการมีพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติ

5.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับประเทศ เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม ถือศีลห้าสูงสุด (ร้อยละ 14) รองลงมาคือนักเรียน (ร้อยละ 10) และเยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 8) ตามลำดับ ความแตกต่างดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เขตชนบทพบว่า เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม มีการถือศีลห้า (ร้อยละ 15) มากที่สุด รองลงมาคือเยาวชนที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 9) และ เยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 8) แต่ใน เขต เมืองพบว่า เยาวชนที่เป็นนักเรียนมีการถือศีลห้าสูงสุด (ร้อยละ 10) รองลงมาคือเยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 9) และ เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 7)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการถือศีลห้ากับภาวะการมีงานทำ ระหว่าง เยาวชนที่ยัง เป็นนักเรียนและ เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรมและนอกภาค เกษตรกรรม กล่าวได้ว่าพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะ เนื่องจากว่าการถือศีลห้า เป็นการปฏิบัติที่ส่วนมาก มักจะปฏิบัติพิธีกรรมที่วัด เมื่อไปวัดในวันที่สำคัญทางศาสนา จะพบว่าเยาวชนที่อยู่ในอาชีพ เกษตรกรรม จะมีความสนใจที่จะ เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากวัดจะมีในหมู่บ้านและใกล้ชิดกับหมู่บ้านที่ เยาวชนอยู่ใน อาชีพ เกษตรกรรมจะมี เวลาในการปฏิบัติพิธีกรรมด้านนี้มากกว่า

5.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

ในระดับประเทศ เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 2.3) ถือศีลแปดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เยาวชนที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 1.3) และเยาวชนที่ทำงาน นอกภาค เกษตรกรรม (ร้อยละ 0.9) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่เป็น ไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปร เขตที่อยู่อาศัย เป็นตัวควบคุมพบว่า ทั้งใน เขต เมือง และ เขตชนบทมีแบบแผนในลักษณะ เดียวกันในระดับประเทศ ทิศทางความสัมพันธ์คง เดิมและเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท เยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 2.3 - 2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดมากกว่าเยาวชนที่ เป็นนักเรียนและ เยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม โดยทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่อง จากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ความใกล้ชิดวัดมีมากใน เยาวชนที่ทำงานด้านนี้ เมื่อพิจารณาถึงเยาวชน ที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรมซึ่งมีการปฏิบัติถือศีลแปดใกล้เคียงกับ เยาวชนที่ เป็นนักเรียน ซึ่งมี สัดส่วนต่ำมาก

5.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

ข้อมูลปรากฏค่อนข้างชัดเจนว่า เยาวชนกลุ่มนักเรียนเคยฝึกสมาธิภาวนา สูงกว่าเยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรมและนอกภาค เกษตรกรรม กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 5 ของเยาวชนที่ เป็นนักเรียนทั้งประเทศมีการ เคยฝึกสมาธิภาวนาเทียบกับร้อยละ 1.7 ของเยาวชน ที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม และร้อยละ 1.5 ของเยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม ความลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มภาวะการมีงานทำกับการฝึกสมาธิภาวนา พบว่า ความแตกต่างระหว่างการทำงาน เป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นเพราะว่าระบบ การศึกษาของ เยาวชนที่ขณะที่กำลังศึกษาอยู่คงมีการมุ่ง เน้นในด้านนี้ให้ เยาวชนฝึกสมาธิภาวนา จึงทำให้ เห็นความแตกต่างชัดเจน ปรากฏว่าผู้ที่ทำงานทั้งในภาค เกษตรกรรมและนอกภาค เกษตรกรรมมีการ ทำกิจกรรมนี้น้อยกว่า เยาวชนที่ยัง เป็นนักเรียน

ประมาณร้อยละ 6 ของเยาวชนที่ เป็นนักเรียนใน เขต เมือง เทียบกับร้อยละ 2.4 และ 2.1 ของเยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรมและ เยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม เคยเข้าร่วมกิจกรรมฝึกสมาธิภาวนา และในทำนองเดียวกัน ประมาณร้อยละ 4 ของเยาวชนที่ เป็นนักเรียนใน เขตชนบท เทียบกับร้อยละ 1.5 และ 1.1 ของเยาวชนที่ทำงานในภาค เกษตรกรรม และ เยาวชนที่ทำงานนอกภาค เกษตรกรรม เคย เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

ทิศทางและความสัมพันธ์ของภาวะการมีงานทำของเยาวชนกับการฝึกสมาธิ ภาวนายังมีความสัมพันธ์คง เดิม และมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบท เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

5.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตาม
ภาวะการมีงานทำ

ข้อมูลในระดับประเทศพบว่า เยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมมีการเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมสูงสุด (ร้อยละ 44) เมื่อเทียบกับเยาวชนที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 31) และเยาวชนที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 26) สัดส่วนดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางไม่ตรงตามสมมติฐาน

ในเขตเมืองก็พบความสัมพันธ์ เช่นเดียวกันกับข้อมูลระดับประเทศคือ เยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมมีการเข้าร่วมกิจกรรมนี้สูงสุด (ร้อยละ 32) รองลงมาคือ เยาวชนที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 28) และเยาวชนที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 20)

ส่วนในเขตชนบท มีถึงร้อยละ 44 ของเยาวชนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมเคยเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม เทียบกับร้อยละ 36 และ 33 ของเยาวชนที่เป็นนักเรียนและเยาวชนที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่ตรงตามสมมติฐาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมการทางพุทธศาสนา และภาวะการทำงาน

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา	จังหวัด			เขตเมือง			เขตชนบท		
	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร
1. การศึกษา									
เคย	59.7	62.1	53.6	58.9	46.3	48.7	60.6	62.5	59.9
ไม่เคย	40.3	37.9	46.4	41.1	53.7	51.3	39.4	37.5	40.1
	$\chi^2 = 76.25$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 59.92$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 5.25$ P-value = 0.07236		
2. การสวมหมวก									
เคย	57.1	35.3	35.6	57.8	34.1	33.2	56.3	35.4	38.6
ไม่เคย	42.9	64.7	64.4	42.2	65.9	66.8	43.7	64.6	61.4
	$\chi^2 = 635.27$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 339.47$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 283.75$ P-value = 0.0000		
3. การฝึกหัดซ้ำ									
เคย	9.7	14.4	8.3	10.1	7.3	8.5	9.3	14.6	7.9
ไม่เคย	90.3	85.6	91.7	89.9	92.7	91.5	90.7	85.4	92.1
	$\chi^2 = 104.42$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 4.41$ P-value = 0.11044			$\chi^2 = 79.65$ P-value = 0.0000		
4. การถือศีลกิน									
เคย	1.3	2.3	0.9	1.0	2.4	0.8	1.7	2.3	1.0
ไม่เคย	98.7	97.7	99.1	99.0	97.6	99.2	98.3	97.7	99.0
	$\chi^2 = 33.57$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 3.51$ P-value = 0.17334			$\chi^2 = 13.74$ P-value = 0.00164		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม	หึ่งประเทศ			เขตเมือง			เขตชนบท		
	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	นักเรียน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร
ทางพุทธศาสนา									
5. การศึกษานิกายธรรม									
เลข	5.2	1.5	1.7	5.9	2.4	2.1	4.4	1.5	1.1
ไม่เลข	94.8	98.5	98.3	94.1	97.6	97.9	95.6	98.5	98.9
	$\chi^2 = 159.30$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 51.02$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 75.89$ P-value = 0.0000		
6. การศึกษาระบบพระปริยัติศึกษา									
เลข	31.4	43.7	25.8	27.8	31.7	20.2	36.0	44.0	32.9
ไม่เลข	68.6	56.3	74.2	72.2	68.3	79.8	64.0	56.0	67.1
	$\chi^2 = 369.23$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 46.73$ P-value = 0.0000			$\chi^2 = 91.71$ P-value = 0.0000		
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (น)	5015	4941	4796	2776	123	2690	2239	4818	2106

6. การเข้าร่วมกิจกรรม/ประกอบกิจทางพุทธศาสนา จำแนกตามภาค

เมื่อพิจารณาตัวแปรทางด้านภาคที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทางสังคมศาสตร์ ทำให้เกิดความแตกต่างด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและค่านิยม จากตารางที่ 17 แสดงรายละเอียดของการร่วมกิจกรรมแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

6.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน จำแนกตามภาค

ข้อค้นพบในข้อมูลระดับประเทศ จะเห็นว่าเยาวชนไทยภาคเหนือมีสัดส่วนการศึกษาดูงานสูงสุด (ร้อยละ 72) รองลงมาได้แก่ภาคกลาง (ร้อยละ 69) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 59) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 51) และภาคใต้ต่ำสุด (ร้อยละ 35) จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า เยาวชนในภาคเหนือเคยร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานมากที่สุด และพบความแตกต่างระหว่างภาคกับการศึกษาดูงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแยกตาม เขต เมือง และ เขตชนบทก็ยังคงพบว่า เยาวชนในภาคเหนือมีการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานที่สูงที่สุดใน เขต เมือง และ เขตชนบท กล่าวคือ ในเขตเมืองเยาวชนภาคเหนือ เข้าร่วมศึกษาดูงานคือร้อยละ 68 เปรียบเทียบกับเยาวชนในภาคกลาง (ร้อยละ 60) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 58) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 51) และภาคใต้ (ร้อยละ 38) ตามลำดับ

ส่วนในเขตชนบทพบว่าประมาณร้อยละ 73 ของเยาวชนภาคเหนือเคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับประมาณร้อยละ 74 ของเยาวชนในภาคกลาง ประมาณร้อยละ 59 และ 34 ของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ตามลำดับ และความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อาจเนื่องจากเยาวชนในภาคเหนือมีความใกล้ชิดในครอบครัวเกี่ยวกับศาสนา เรื่องการทำบุญ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ โดยมีงานวิจัยพบว่าผู้ใหญ่ในภาคเหนือประมาณร้อยละ 75 เห็นว่าการทำบุญทำใจครอบครัวมีความสุขได้มาก (เฟื่อน ไชยศรี, 2524: 68)

6.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ จำแนกตามภาค

ข้อมูลในระดับประเทศอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ของเยาวชนทั้งประเทศพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการสวดมนต์ในสัดส่วนสูงกว่าภาคอื่นๆ

เมื่อพิจารณาในเขต เมือง ก็ปรากฏ เช่นเดียวกันคือ เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์สูงสุด (ร้อยละ 55) รองลงมาคือภาคเหนือ (ร้อยละ 53) ภาคกลาง (ร้อยละ 43) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 34) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐาน

อาจเนื่องจากการสวดมนต์เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติในโรงเรียน เยาวชนที่อาศัยอยู่ในภาคกลางจะมีสัดส่วนการได้รับการศึกษามากกว่าภาคอื่นๆ ดังนั้นการเข้าเรียนจึงทำให้มีการปฏิบัติกิจกรรมการสวดมนต์ในการเข้าแถวเคารพธงชาติ

ในขณะที่ข้อมูลแสดงว่าในเขตชนบท เยาวชนภาคกลางมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสวดมนต์สูงกว่าภาคอื่นๆ คือประมาณร้อยละ 48 เปรียบเทียบกับร้อยละ 42, 41 และ 28 ของเยาวชนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่า Chi-square ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ข้อค้นพบปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยที่เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเคยเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์ (ประมาณร้อยละ 55) รองลงมาคือภาคเหนือ (ร้อยละ 53) ภาคกลาง (ประมาณร้อยละ 48) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 43) และต่ำสุดภาคใต้ (ร้อยละ 38) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาคกับการสวดมนต์ของเยาวชนพบว่า ความแตกต่างเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตาม ก็สามารถสรุปได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเข้าร่วมกิจกรรมการสวดมนต์มากกว่าภาคอื่นๆ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้า จำแนกตามภาค

จากการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลห้าของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเข้าร่วมกิจกรรมนี้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญคือ ประมาณร้อยละ 18 เปรียบเทียบกับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 9) ภาคกลาง (ร้อยละ 8) ภาคเหนือ (ร้อยละ 8) และภาคใต้ (ร้อยละ 7) ตามลำดับ

เช่นเดียวกับ เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการถือศีลห้าสูงกว่าภาคอื่นๆ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบทพบว่า เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานการศาสนาของกรมการศาสนาประจำปี พ.ศ. 2533 ที่สรุปผลออกมาว่า ศาสนาชน จำนวนวัด พระภิกษุ สามเณร มีจำนวนสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการถือศีลห้ามากกว่าภาคอื่นๆ อีกด้วย

6.4 การเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปด จำแนกตามภาค

อัตราการเข้าร่วมกิจกรรมการถือศีลแปดของ เยาวชนทั้งประเทศมีเพียงประมาณร้อยละ 1 ซึ่งพบว่าเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 3) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากสภาพแวดล้อมมีจำนวนวัดมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นส่วนที่ทำให้มีการกระจายตัวในการปฏิบัติธรรม และเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าการปฏิบัติศาสนกิจด้านการถือศีลแปดสูงสุด เช่นเดียวกัน

ในเขตเมืองและในเขตชนบท เยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ยังคงมีการถือศีลแปด เช่นเดียวกับระดับประเทศ และภาคใต้มีอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมนี้เพียงร้อยละ 0.4 ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เมื่อตรวจสอบค่าไคร้สแควร์ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในระดับประเทศและในเขตชนบท และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.5 การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา จำแนกตามภาค

จากตารางที่ 17 พบว่าเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครเข้าร่วมการฝึกสมาธิภาวนามากสูงกว่าภาคอื่นๆ และมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 4 ของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและภาคเหนือ ประมาณร้อยละ 3 ของเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณร้อยละ 2 ของเยาวชนในภาคกลาง และร้อยละ 1 ของเยาวชนในภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกสมาธิภาวนา

เมื่อพิจารณาในเขตเมืองเช่นเดียวกันคือ เยาวชนในกรุงเทพมหานครจะฝึกสมาธิภาวนามากกว่าภาคอื่นๆ โดยมีความสัมพันธ์ เช่นเดียวกับระดับประเทศ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในเขตชนบทมีอัตราการฝึกสมาธิภาวนาภาคเหนือจะมีสัดส่วนสูงสุด โดยภาคเหนือ (ร้อยละ 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 2) ภาคกลาง (ร้อยละ 2) และภาคใต้ (ร้อยละ 0.5) โดยความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าจะมีทิศทางตรงตามสมมติฐาน

6.6 การเข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรม จำแนกตาม

ภาค

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่เยาวชน เข้าร่วมในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงในระดับประเทศ อาจเป็นเพราะว่าได้รวมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์คือ ร้อยละ 33 ของเยาวชนทั้งประเทศเคยร่วมในกิจกรรมนี้ ซึ่งจำแนกรายภาคพบว่า ภาคเหนือมีอัตราการเข้าร่วมสูงสุด (ร้อยละ 50) และระดับต่ำที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 17) ที่เคยปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาขอบเขตที่อยู่อาศัยใน เขตเมืองและ เขตชนบทยังคงพบว่า ภาคเหนือมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมประมาณร้อยละ 42 รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 39) ภาคใต้ (ร้อยละ 27) ภาคกลาง (ร้อยละ 25) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 17) ในเขตชนบทก็พบในทำนองเดียวกันว่าภาคเหนือมีการ เข้าร่วมกิจกรรมการฟังพระธรรม เทศนา/ฟังปาฐกถาธรรมสูงกว่าภาคอื่นๆ (ร้อยละ 53) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 43) ภาคกลาง (ร้อยละ 34) และภาคใต้ (ร้อยละ 23) ซึ่งรูปแบบการ เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จะพบว่า ภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงที่สุด และระดับต่ำที่สุดคือภาคใต้ และกฎกรรมจะมีสัดส่วนที่อยู่ระหว่างภาคกลางและภาคใต้ และความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทั้งในระดับประเทศ ในเขตเมืองและ เขตชนบท แต่ทิศทางไม่ เป็นไปในแนวทางเดียวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาดังกล่าวนี้มากกว่าภาคอื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และภาค

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา	ห้วงประเทศ					เขตเมือง					เขตชนบท			
	ชบ.					ชบ.					ชบ.			
	เหนือ	เฉียงเหนือ	ใต้	กลาง	กรุงเทพฯ	เหนือ	เฉียงเหนือ	ใต้	กลาง	กรุงเทพฯ	เหนือ	เฉียงเหนือ	ใต้	กลาง
1. การศึกษานาน														
เคย	71.8	59.0	35.4	68.8	51.4	68.4	57.8	38.0	60.0	51.4	73.1	59.3	34.1	71.3
ไม่เคย	28.2	41.0	64.6	31.2	48.6	31.6	42.2	62.0	40.0	48.6	26.9	40.7	65.9	28.7
	$\chi^2 = 855.54$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 145.58$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 671.10$ P-value = 0.0000			
2. การหาสมัคร														
เคย	53.0	54.6	33.7	47.9	43.1	53.0	54.6	33.7	47.9	43.1	41.5	41.3	26.0	48.2
ไม่เคย	47.0	45.4	66.3	52.1	56.9	47.0	45.4	66.3	52.1	56.9	58.5	58.7	74.0	51.8
	$\chi^2 = 88.12$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 88.12$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 195.53$ P-value = 0.0000			
3. การถือศีลห้า														
เคย	7.7	17.5	6.8	8.2	9.0	9.4	11.9	9.7	6.8	9.0	7.0	18.8	5.3	8.6
ไม่เคย	92.3	82.5	93.2	91.8	91.0	90.6	88.1	90.3	93.2	91.0	93.0	81.2	94.7	91.4
	$\chi^2 = 306.50$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 12.84$ P-value = 0.01209					$\chi^2 = 293.95$ P-value = 0.0000			
4. การถือศีลแปด														
เคย	0.9	2.9	0.4	1.0	0.9	1.0	1.5	0.4	0.9	0.9	0.9	3.3	0.4	1.0
ไม่เคย	99.1	97.1	99.6	99.0	99.1	99.0	98.5	99.6	99.1	99.1	99.1	96.7	99.6	99.0
	$\chi^2 = 102.87$ P-value = 0.0000					$\chi^2 = 4.75$ P-value = 0.31432					$\chi^2 = 78.89$ P-value = 0.0000			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรม ทางพุทธศาสนา	จังหวัด					เขตเมือง					เขตชนบท			
	ค.บ.					ค.บ.					ค.บ.			
	เหนือ	เชียงใหม่	ลำ	ปาง	กรุงเทพฯ	เหนือ	เชียงใหม่	ลำ	ปาง	กรุงเทพฯ	เหนือ	เชียงใหม่	ลำ	ปาง
5. การศึกษาคัมภีร์														
เคย	3.7	3.1	0.9	1.9	3.8	6.0	6.6	1.7	2.0	3.8	2.9	2.3	0.5	1.9
ไม่เคย	96.3	96.9	99.1	98.1	96.2	94.0	93.4	98.3	98.0	96.2	97.1	97.7	99.5	98.1
	$\chi^2 = 58.21$	P-value = 0.0000				$\chi^2 = 39.49$	P-value = 0.0000				$\chi^2 = 24.99$	P-value = 0.00002		
6. การสังฆกรรมเทศนาหรือฟังข่าวธรรม														
เคย	50.1	42.4	24.2	31.7	16.6	41.9	38.5	26.7	24.8	16.6	53.1	43.3	23.0	33.7
ไม่เคย	49.9	57.6	75.8	68.3	83.4	58.1	61.5	73.3	75.2	83.4	46.9	56.7	77.0	66.3
	$\chi^2 = 924.84$	P-value = 0.0000				$\chi^2 = 292.17$	P-value = 0.0000				$\chi^2 = 353.25$	P-value = 0.0000		
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน (N)	2236	4483	2132	3619	3109	604	799	689	808	3109	1632	3684	1443	2811

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย